

Groeningen

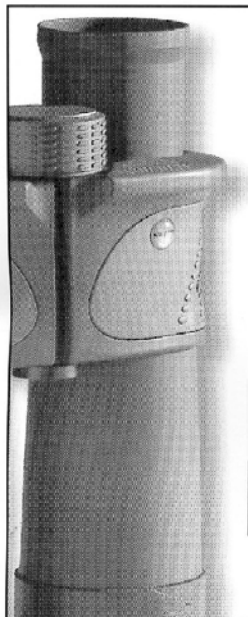
Herfst (oktober) 2011, 35ste jaargang nr. 4

Een uitgave van de IVN-afdeling Groningen/Haren

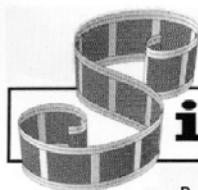

Groeningen verschijnt 4 maal per kalenderjaar

<http://www.ivn-groningenharen.nl/>

- * Fotoservice
- * Alle grote merken
compact/reflex/digitaal
- * 80 Types verrekijkers
en telescopen op voorraad
- * Ook astronomische telescopen
- * Swift - Bynolyt - Zeiss
- * Swarovski-topdealer
- * *Vriend Stichting Het Groninger Landschap*

www.combigroningen.nl

ipkes

COMBI
FOTO-VIDEO

Poelestraat 19 - 9711 PG Groningen
Telefoon (050) 312 86 84

bijv. 11 daagse Najaarsreizen
Georgië voor € 1.250,-
(excl. ticketprijs)
met o.a. waanzinnige roofvogeltrek
en kans op 25 soorten roofvogels

Ook voor maatwerk en individuele reizen, natuurtochten, trekking,
paardrijdtochten, wijnreizen in de regio waar gastvrijheid is uitgevonden!

volledige aanbod en data:
www.kaukasusplus.nl
info@kaukasusplus.nl

t. 0031(6)23460236
Kaukasus Plus Reizen
*Reizen met een Plus in de
Kaukasus!*

Agenda

Zaterdag 5 november	Natuurwerkdag Suikerunieterrein !!!!!
Woensdag 4 jan. 2012	Natuurkids: Het Vogeldiner
Zondag 8 januari	Hoe overleven bomen en struiken de winter
Dinsdag 17 januari	Sluitingsdatum inleveren stukken Groeningen
Zaterdag 18 februari	Natuurkids: Het maken van een Insectenhotel
Zondag 19 februari	Een winterse speurtocht door Park Groenestein
Zaterdag 24 maart	Voorjaar in het Noorderplantsoen.
Voorjaar 2012	Vogelcursus voor beginners

We zoeken dringend:

→ Penningmeester	zie blz. 12
→ Boekverko(o)p(st)er	zie blz. 15
→ Ondersteuning PR en Communicatie	zie blz. 7

Meer informatie elders in deze Groeningen.

!! De meest actuele informatie t.a.v. de agenda is te vinden op de website:
<http://www.ivn-groningenharen.nl/>

Yohân Bergsma
Meesterschilder

Meidoornlaan 3
9771 AN Sauwerd
tel. 050-5269734

OKER
Schildert natuurlijk

HET KLEINE REISCOLLECTIEF

kleinschalig verantwoord vertrouwd

Vogel- en natuurreizen 2012 (groep)

Noorwegen, sneeuwwandelen vanuit hytte 18-2 & 25-2

Roemenië, vogelreis Donaudelta en Kis-Balaton 20-4

Polen, vogelreis Biebrza en Bialowieza 27-4 & 4-5

Hongarije, vogelreis Bükk-Tisza-Hortobágy 27-4

Vogelreizen 2012 (individueel, maatwerk)

Polen, Biebrzamoerassen

Oerbos Bialowieza

Karpaten (uilen en spechten)

Wetland Slonsk (West Polen)

Oderdelta (zeearenden)

Rivieren Rospuda en Czarna Hancza (per kano)

Ook organiseren wij natuur-, fiets-, wandel- en/of kanoreizen voor individuele reizigers, families of (eigen) groepjes, kant en klaar of op maat.

info@hkrc.nl

www.hkrc.nl

085-7853820

Wij hebben boeken over verschillende onderwerpen waaronder ***Natuur en Landschap.***

Boeken over vogels en zoogdieren, over insecten en planten, over paddenstoelen en schelpen en nog veel meer. Ook veldgidsen en flora's.

Grote voorraad KNNV-boeken.

**BOEKHANDEL
GODERT WALTER**

Nieuw adres:
Sint Walburgstraat 6
9712 HX Groningen

050-312 25 23
info@godertwalter.nl
www.godertwalter.nl

natuurlijk !

Kleding [m/v], accessoires en ondergoed, gemaakt van natuurlijke materialen.

*bamboe • hennep • ramie
zijde • linnen • (eco)katoen
alpaca • merino • kasjmier*

SCHONE ZAKEN

de specialisten in eco- en biologische kleding m/v

Boterdiep 8 Groningen

Inhoudsopgave

Van het bestuur	5
Van de redactie	7
Paddenstoelen in Appèlbergen	8
Gezocht: Penningemeester!	12
Natuurwerkdag Suikerunieterrein zaterdag 5 nov.	13
Gezocht boekenwurm met verkooptalent	14
Het beleven van paddenstoelen	15
IVN-programma zomer/herfst/winter 2011/2012.....	22
Excursies.....	22
Cursussen.....	22
Adressen e.d.	23
IVN-Afdeling Groningen/Haren.....	23
Bestuur.....	23
Ledenadministratie	23
Contributie/administratie	23
Indeling werkgroepen en coördinatoren	24
IVN Consulentschap Groningen.....	24

Van het bestuur

Beste leden en donateurs,

Voor u ligt alweer het herfstnummer van de Groeningen. Hoewel er tot op de dag dat ik dit stukje schrijf nog weinig van de herfst te merken was. Wel hebben we net een extreem warme nazomer achter de rug. Maar de komende dagen wordt guur herfstweer voorspeld. Dus als u dit leest hebt u al uw portie herfst weer over u heen gehad.

Herfst. Ik weet niet hoe het met u is, maar voor mij is de herfst het favoriete (natuur)seizoen. Ik hou natuurlijk ook wel van de andere seizoenen en vind het net als iedereen jammer dat de zomer alweer voorbij is (zeker nu we ook weer zo'n belabberde zomer hebben gehad). Maar als de herfst zijn intrede doet komen er weer de meest prachtige kleuren en geuren naar boven die mij altijd een heel speciale en aangename stemming bezorgen.

Wandelen op een zondagochtend (niet te druk) door de bossen met de felle kleuren en de aangename geur van rottende bladeren en paddestoelen. Niet voor niets wordt de herfst wel het meest sprookjesachtige seizoen genoemd. Als kind stelde je je voor dat de kabouters en elfen tevoorschijn kwamen tussen de vochtige herfstdraden en natte boomstronken. Ik herinner me dat ik als kind altijd van een oude schoenendoos een kijkdoos maakte gevuld met kastanjes en eikels en andere attributen uit het grote sprookjesbos.

Het is het seizoen dat in de supermarkt het bokbier, de mandarijntjes en de Beaujolais Primeur de schappen weer vullen (en hier en daar zelfs al de obligate zak pepernoten, veel te vroeg wat mij betreft). De avonden worden weer langzaam langer dus er is weer tijd voor een goed boek. In de literatuur en kunst wordt herfst ook vaak geassocieerd met verval. Maar dan vooral ook de schoonheid die er ook in verval kan zitten. Verval betekent ook weer ruimte creëren om het nieuwe te doen ontstaan.

Ook leuk om boeken, gidsen en tijdschriftartikelen over de natuur te lezen en er daarna natuurlijk weer op uit te trekken, al dan niet gewapend met paraplu en kaplaarzen.

Het IVN geeft u ook weer de gelegenheid om deze herfst en de komende winter een aantal boeiende cursussen en excursies te volgen. De bomencursus en de paddestoelencursus zijn weer begonnen en er doen weer veel enthousiastelingen mee. De bomencursus, dit jaar voor de tweede keer georganiseerd, wordt dit jaar zelfs vier avonden en zaterdagochtenden aangeboden. De paddestoelencursus is zo onderhand een succesnummer in het najaar geworden. Steeds meer mensen (ook ouders met kinderen) ontdekken hoe fascinerend de wereld van de paddestoelen is en men is iedere keer weer verrast hoeveel soorten (ook eetbare) er eigenlijk in Nederland bestaan.

Ook zijn er 'losse' excursies op dit gebied. Houdt u onze fraaie nieuwe folder en de website goed in de gaten. Er staan weer een aantal leuke excursies op het programma, o.a. ook een vogelexcursie naar het Lauwersmeer om de vogeltrek te observeren.

Toch ook een minder aangename mededeling. Onze gewaardeerde penningmeester Peter Driessen gaat ons, vanwege zijn verhuizing, helaas verlaten. Dat betekent dat wij op zoek moeten naar een nieuwe penningmeester. In deze Groeningen vindt u een tekst van hem en tevens een vacature voor deze positie. Ik druk u op het hart om erover na te denken zijn plek in te nemen (of een ander IVN-lid hiertoe aan te sporen). Het is een boeiende taak die u niet extreem veel tijd gaat kosten en die u nog meer bij het IVN betreft en waarvoor u veel waardering zult oogsten. Schroomt u niet en neem contact met ons op.

Ik wens u veel leesplezier met deze Groeningen en uiteraard ook veel cursus- en excursieplezier.

Rest mij u een fijne herfst toe te wensen!

Namens het bestuur,

Carlo Ensing, voorzitter

Van de redactie

De herfst-Groeningen voor uw neus en wat blijkt de herfst staat er nadrukkelijk in genoemd. Althans als u paddenstoelen als typisch herfst product beschouwt. Want deze Groeningen staat er vol mee! We hebben even zitten denken aan een geur-versie van de Groeningen, maar dat was toch wat te ingewikkeld. Het zou wel mooi geuren en kleuren bij de inhoud....

Daarnaast vallen de oproepen op om actief te worden binnen de vereniging: penningen en boeken. Het gaat niet om hele grote taken, maar wel essentiële taken! Denk er s.v.p. eens goed over na: vele handen maken licht werk en ook houden we met z'n allen de afdeling draaiende. De oproep voor ondersteuning van de werkgroep PR en Communicatie staat nog: enkele extra handen voor kleine taken zijn nog steeds welkom. Voor contact zie onderaan deze bladzijde.

Dan nog een natuurwet, althans bij mij geldt deze. Het voorbeeld betreft toepasselijk de paddenstoel. Je loopt rond en je ziet één (mooie) paddenstoel staan. Vervolgens sta je er met je neus bovenop en blijken er links en rechts ook nog andere soorten paddenstoelen te staan, en dan vaak in redelijke aantallen ook nog. Hetzelfde overkomt je natuurlijk met plantjes en beestjes. Op een of andere manier is het met paddenstoelen altijd sterker bij me. Ofwel goed kijken en je ziet meer dan je denkt dat er is, of nog mooier 'verder kijken dan je neus lang is', ook bij mensen!

Als laatste: de sluitingsdatum voor het inleveren van informatie, verslagen en nieuwtjes voor de wintereditie van Groeningen 17 januari 2012 is.

Veel leesplezier gewenst met deze Groeningen!!

Kees van de Ven

Reacties

Per e-mail: ivngroeningen@planet.nl of per post: IVN-Afdeling Gron./Haren, t.a.v. de Groeningen, Postbus 1573, 9701 BN Groningen

Paddenstoelen in Appèlbergen

2 oktober 2011

Het is 23 graden en ik fiets op weg naar Appèlbergen. Ik passeer een groepje fietsers. De meesten gekleed in korte broek en T-shirt. Na een paar kilometer ben ik in Appèlbergen. Ik fiets over het spoor en ga het bos in. He?! Lopen daar kinderen met een ijsje? Is het heus? Ga ik vandaag Gert-Jan helpen met zijn paddenstoelenexcursie?

Het lijkt wel zomer!

Eenmaal op de parkeerplaats krijg ik een slecht voorgevoel. Zijn er eigenlijk nog wel paddenstoelen te zien na al die zomerse dagen? Ik loop een stukje het bos in. Na eenvoudig speurwerk zie ik toch verschillende soorten staan. Ik loop terug naar de parkeerplaats. De eerste twee deelnemers staan al te wachten, en daar komt Gert-Jan ook al aan. Langzaam druppelen de deelnemers binnen. Ondertussen maakt Gert-Jan zijn tas leeg. De ene kleurige paddenstoel naar de andere wordt op een picknicktafel gelegd. Wat een verscheidenheid, geen paddenstoel is gelijk.

Een bonte verzameling!

Het is net twee uur geweest. Ondanks het terrasjesweer is er een mooi aantal zomers geklede mensen op de excursie afgekomen. Gert-Jan gaat

van start. Hij leidt de excursie in en gaat de uitgestalde paddenstoelen bij langs. De vliegenschwam, die kent iedereen. Ondanks dat, willen de meesten de rood met witte soort wel even van dichtbij bewonderen.

De volgende paddenstoel wordt doorgegeven. Moet je deze eens ruiken! Snif, snif dat ruikt naar vis! Het is de vissige eikenrussula. En ruik deze eens! Hm, best zoetig. Wat is het? Tot mijn verassing blijkt het de uiterst giftige groene knolamaniet te zijn. Het wordt al snel duidelijk dat een lekker ruikende paddenstoel niet per definitie eetbaar is. En andersom kan een wat minder aangenaam geurende soort, best eetbaar zijn. De mooiste paddenstoel op de tafel draagt de statige naam prachtvlamhoed. Zo, dat was een goede start van de excursie.

We beginnen de wandeling. In de greppel naast de picknicktafel staat een groepje grote kale inktzwammen. Smakelijk zien ze er niet uit, maar ze schijnen eetbaar te zijn. Thuis achter de pc lees ik dat in combinatie met alcohol de paddenstoel toch een hele vervelende werking kan hebben. Oppassen dus! Sowieso moet je geen soorten gaan eten wanneer je twijfelt aan je determinatie. Helaas hoor je bijna iedere herfst weer dat er toch mensen zijn die bijvoorbeeld de groene knolamaniet aanzien voor een champignon. Met alle gevolgen van dien!

We lopen een stukje verder. Er valt genoeg te zien. De tonderzwam, gewoon elfenschermpje, helmmycena, roodbruine slanke amaniet, gewone hertenzwam en de wat glibberige botercollybia. Het wordt me al snel duidelijk dat er oneindig veel soorten zijn en dat het misschien verstandig is om me volgend jaar wel aan te melden voor de paddenstoelencursus.

Gert-Jan vertelt over de verschillende levenswijzen van paddenstoelen. Er is een indeling in drie groepen. Je hebt de saprofyten (zwammen die leven van dode planten en dieren), mycorrhiza-zwammen (zwammen die in symbiose leven met bomen) en de parasieten (zwammen die leven ten koste van andere levende organismen). Interessante materie!

We gaan verder. Gert-Jan pakt een liggende paddenstoel op, maar loopt door. Bah! Wat een stank! Niemand die vlak achter hem wil lopen. We stoppen en Gert-Jan wijst ons op een aantal exemplaren die nog fier

overeind staan. Het zijn grote stinkzwammen. Ze verspreiden een rottende geur waar onder andere vliegen door worden gelokt. Deze vliegen gaan op de stinkende sporenlaag zitten en helpen zo de paddenstoel zijn sporen te verspreiden.

Er bestaat ook een kleine stinkzwam. Die in het Latijn de niet zo charmante naam hondenpenis (*Mutinus caninus*) draagt.

We verlaten de onwelriekende stopplaats om snel door te lopen naar een bruine onopvallende paddenstoel en een stel mooie rode paddenstoelen. De onopvallende paddenstoel blijkt de gewone krulzoom te zijn. Een soort die cumulatief giftig is. Na herhaaldelijk eten kan het antigeen-antistof- reacties oproepen. Geen aanrader voor in de keuken! De rode paddenstoelen mogen we proeven. Het veroorzaakt een scherpe smaak voor op de tong die de meeste proevers dwingt tot uitspugen. De soort heet niet voor niets braakrussula!

De volgende paddenstoel die we tegenkomen, lijkt wel wat op de giftige groene knolamaniet. Het is de gele knolamaniet die naar aardappelen ruikt. Een verademing na de grote stinkzwam!

We lopen door en komen de ene na de andere interessante soort tegen. Ik raak afgeleid door een kikkertje die prachtig in het zonlicht zit. Snel maak ik een paar foto's. Ondertussen is Gert-Jan met de groep doorgelopen. Er ontstaat een lichte commotie. Niet omdat ik even uit het vizier was, maar omdat een van de deelnemers een grote groene sabelsprinkhaan op zijn hoofd heeft! Ik ga meteen door met foto's maken.

Ik vraag of ik nog iets fraais gemist heb. Ja! zegt een van de deelnemers enthousiast. 'De roodsteel fluweelboleet.' En inderdaad, die had ik niet willen missen. Eenzaam aan de basis van een eik staat een boleet met een fraaie rode steel.

Een eenzame roodsteel fluweelboleet

De excursie loopt ten einde, maar niet voordat Gert-Jan ons trakteert op paddenstoelenmagie! Hij pakt een heksenboleet en snijdt er een reepje van af. Het snijvlak begint onmiddellijk blauw te kleuren. De verkleuring wordt veroorzaakt door een oxidatiereactie van het vocht in de paddenstoel. Een leuke afsluiter!

Een deel van de deelnemers gaat verder wandelen in Appèlbergen en de rest loopt mee terug naar de parkeerplaats. Ik loop naar mijn fiets en stap pardoes in een hondendrol. Wel, wel, welke *Mutinus caninus* heeft het verzaakt om de poep van zijn hond op te ruimen!

Evert-Jan Slot (tekst en foto's)

**DIT IS OOK UW BELANG
HET IS ONS VERENIGINGSBELANG**

PENNINGMEESTER

Beste IVN'ers

Al lang is het mijn wens in Amsterdam te gaan wonen. Per 1 december 2011 gaan wij een etage op de Oude Schans betrekken. Met gevolg dat ik deze functie niet meer kan uitvoeren.

WIE NEEMT DEZE OVER, WAT HOUDT HET IN.

- Bijhouden van de ledenadministratie.
- Het voeren van de financiële administratie.
- Begin september Gemeentelijke subsidie aanvraag opstellen en verzenden.
- Uittrekken van etiketten t.b.v. de Groeningen.
- Financieel jaarverslag opstellen.

Daar ik dit werk 5 jaren heb vervuld zijn er overal voorbeelden van aanwezig. Het geheel is verwerkt met Word en Excel.

U KUNT MET MIJ CONTACT NEMEN: 06-22425457

Ik dank de persoon die de verantwoording neemt de continuïteit van Uw vereniging veilig te stellen.

Peter Driessen

Natuurwerkdag Suikerunieterrein zaterdag 5 nov. !!

Na het flinke snoeiwerk dit voorjaar, willen we ook dit najaar met een grote groep mensen stevig aan de slag rondom de oude vloeivelden van het voormalige Suikerunieterrein.

Op zaterdag 5 november gaan we bezig daar het opschot van bomen en struiken weg te halen. Gebeurt dit niet dan verruigt het gebied binnen de kortste keren en raken we een aantal zeer bijzondere broedvogels kwijt. Bovendien laten we zo zien aan de gemeente Groningen en andere partijen dat wij, de natuurliefhebbers van de stad Groningen, dit gebied een zeer warm hart toe dragen. Niet onbelangrijk nu op 13 november het indienen van plannen voor het terrein sluit en daarna de winnaars van de prijsvraag bekend worden gemaakt.

Geert Jan Herder
(voorzitter KNNV) en
Kristin Wijnja (NMF)
bezig bij onderhoudsday
van 5 maart van dit jaar

Wat is er nou mooier dan in je directe omgeving te werken in en aan de natuur. Eens een keer lekker de handen uit de mouwen te steken voor een waardevol natuurgebied in Groningen? Daar komt bij dat het ook nog eens een mooie gelegenheid is om dit gebied beter te leren kennen.

We beginnen om 9.00 uur en stoppen om 13.00 uur.

U hoeft zelf geen gereedschap mee te nemen, daar wordt door Landschapsbeheer Groningen voor gezorgd. Ook handschoenen zijn aanwezig. Ook wordt er voor koffie en thee weer gezorgd, evenals heerlijke warme soep na afloop.

Het enige wat u hoeft te doen, is te komen in kleren die een scheurtje of vlekje mogen oplopen. Geef je dus op via de email: [Gert-Jan Huiskes: gertjanhuiskes@online.nl](mailto:gertjanhuiskes@online.nl). Bellen mag eventueel ook: 06 – 2414 9856. Na opgave krijgt u de plaats door waar we gaan verzamelen.

Gezocht boekenwurm met verkooptalent

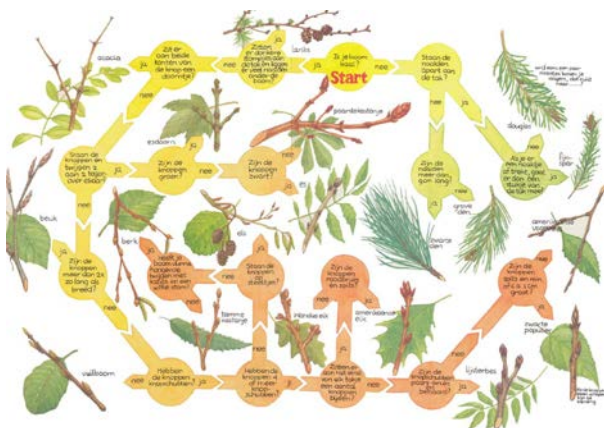
Met veel plezier heb ik de afgelopen jaren de ‘boekenwinkel’ van de Stichting Steunfonds NME beheerd. Helaas merk ik dat door mijn nieuwe baan van 32 uur op de kinderwerktuin in Helpman mijn vrije tijd er door vliegt. Daarom heb ik deze zomer besloten om vanaf januari 2012 de werkzaamheden voor het Steunfonds te beëindigen.

De opbrengst van het Steunfonds wordt gebruikt om initiatieven op het gebied van natuur en milieu te ondersteunen. Om dit in de toekomst nog steeds mogelijk te maken, zoek ik iemand, die de ‘winkel’ wil beheren. De werkzaamheden bestaan uit het verkopen van natuurboeken van IVN en KNNV en zoekkaarten. Dit gebeurt voornamelijk op IVN-cursusavonden en af en toe een natuurmarkt.

Het is handig als je van natuurboeken houdt. Verder is de administratie van de winkel in Excel, dus enige kennis van computers is ook meegenomen. Het belangrijkste is natuurlijk dat je er zin in hebt om je op deze manier in te zetten ondersteunen van voor Natuur en Milieuactiviteiten.

Voor meer informatie kun je altijd bellen met mij: 050-3148314.

Claudia Vrieling

Het beleven van paddenstoelen

22-09-2011 / 13-10-2011

De paddenstoelencursus van het IVN is de meest relaxte cursus die ik ken, dus ik doe hem al voor de vierde keer. De cursusleiding wordt, zoals ieder jaar, gevormd door Ben Westerink, Gert Jan Huiskes en Martin Power. Ze doen niet aan kennismakingsrondjes, maar dat hoeft ook niet, want er zijn veel bekende gezichten.

Dit jaar zijn er 3 in plaats van 2 theorieavonden, dus ik heb goede hoop dat ik nu eindelijk te horen krijg hoe de geslachtelijke voortplanting van de paddenstoel in zijn werk gaat. Daar doen ze altijd heel geheimzinnig over.

De Paddocursus

Bijeenkomst donderdag 22 september

AOC-Terra. De receptioniste is met een petit-point-borduurwerkje bezig. Het wordt een tijger, voor haar kleindochter; die houdt van tijgers. Ze is er al vanaf april mee bezig en het moet begin 2012 af want dan is het meisje jarig.

De tafels in het leslokaal liggen vol met paddenstoelen. Er zijn veel oude bekenden, dus er moet eerst bijgepraat worden. Maar dan neemt Ben plaats achter zijn laptop om ons in te wijden in de wereld van de zwammen. Hij begint met vertellen dat er zo'n drieduizend soorten in Nederland zijn, maar dat het al heel mooi is als je er na deze cursus een

paar hebt weten te onthouden. Wij vernemen wat een paddenstoel eigenlijk is, de indeling (plaatjeszwammen, boleten met buisjes, gaatjeszwammen en variabele vormen), hun functie en eetbaarheid. Dat laatste heeft natuurlijk onze bijzondere interesse. Om paddenstoelen te kunnen eten moet je ze goed determineren. Je moet ze beléven. Dat betekent: niet alleen bekijken, maar eraan ruiken, een stukje proeven, bevoelen, zo nodig een sporee maken, voordat je ze je schoonmoeder voorzet. En zelfs dan ben je nog niet zeker.

Zo bevat bijvoorbeeld de Kastanjeboleet, ook in onze contreien, sinds de ramp met de kernreactor in Tsjernobyl in 1986, meer radioactief cesium dan andere zwammen. En: eet paddenstoelen als ze nog jong en vers zijn; er worden méér mensen ziek van bedorven paddenstoelen dan van giftige paddenstoelen. Ben woont in een gebied met Harde populierboleten. Hij heeft er soep van gemaakt en ingevroren. Misschien trakteert hij er de volgende keer wel op. Wat een leuk idee!

We griezelen met zijn allen bij het plaatje van de zwaar giftige Groene knolamaniet en ons hart maakt een blij sprongetje bij het zien van Eekhoortjesbrood.

Dan komt natuurlijk de bekende vraag: hoe dóen paddenstoelen het? En net als eerdere jaren kijkt Ben een beetje besmuikt naar zijn twee assistenten. ‘We hebben eigenlijk besloten dat we het daar niet over zouden hebben... Er zijn heel veel geslachten... Bij drie of vijf houdt mijn verbeelding op’. De paddenstoelen op de tafels worden bekeken. Daarbij hoort het breken van de Russula’s, een vast onderdeel van de cursus. Een bijna heilig ritueel.

Ben heeft ooit ergens gelezen: ‘De Russula’s zijn een nutteloos geslacht, maar het is een teken van beschaving om de Russula’s te kennen’. Een belangrijk kenmerk van de soort: ze zijn prettig breekbaar.

Russula

Excursie zondag 25 september

Locatie: de camping in het Stadspark. Het is prachtig weer. We vinden de Groene berken russula en de Regenboog russula . De lekkerste paddenstoel die we vinden is de Parelamaniet, die echter weer in sommige stadia te verwarren is met de Panteramaniet, waarvan je tamelijk dood kunt gaan. Dus maar liever niet riskeren, want het leven is al kort genoeg. Een leuke vondst is de Zwarte kluifzwam. Die zie je niet elke dag.

Parelamaniet

‘Je staat eróp!’ Verschrikt doe ik een stap opzij waarmee ik opnieuw tientallen Kleine stinkzwammen plet. Gelukkig zijn er nog een heleboel over, want er staan er wel honderd op een kluitje: de hondenuulletjes (*Mutinus caninus*) omringd door talloze duivelseieren. Spectaculair. Ik had ze nog *nooit gezien*.

Kleine stinkzwam

Bijeenkomst donderdag 6 oktober

Ik kom pas na de pauze binnen, want op dezelfde avond is de cursusavond van de bomencursus, dus ik moet mijn aandacht verdelen. Ik val binnen bij de bloedrode gordijnzwam. Die is bloedmooi. Gert Jan duwt meteen een Groene anijstrechtterzwam onder mijn neus. ‘Moet je ruiken!’ Er komen weer erg mooie plaatjes voorbij. En natuurlijk weer veel informatie over de eetbaarheid.

De Kale inktzwam bijvoorbeeld is alleen eetbaar als je absoluut geen alcohol in je bloed hebt en ook de komende twee dagen niet drinkt. De paddenstoel bevat namelijk Disulfiram, de werkzame stof in Antabus, gebruikt als ontwenningmiddel bij alcoholverslaving.

Ben meldt opnieuw dat hij soep van de Harde populierenboleet heeft gemaakt. Nee, die staat nog steeds in de diepvries. Hij raakt verward

in een discussie met een cursist die betwijfelt of gedroogde paddenstoelen wel geschikt zijn om soep van te maken. En of er een uitje bij moet. Hij zal er volgende keer op terugkomen.

Excursie zondag 9 oktober

Locatie: De Braak.

Het weer is niet best: 12 graden en regen. Als ik geen elektrische fiets had gehad was ik mooi thuisgebleven. Maar als ik door de barrières in de stad wegens de 4 mijl van Groningen heen ben, scheur ik in turbostand tegen de wind in naar de Braak.

De regen heeft veel mensen afgeschrikt. Met zijn dertienen beginnen we meteen met de Russula's bij de ingang. De Broze Russula, zeer scherpe smaak en fruitige geur en de Scherpe kamrussula met een onaangename smaak en een ranzige geur, lijkend op Camembert. Een enkeling durft het aan om op een Russula te knabbelen, maar de Braakrussula laat ik toch liever aan mij voorbijgaan, al was het maar om de naamgeving. 100% zeker is de excursieleiding niet over de determinatie, maar Ben vindt 80% zekerheid mooi genoeg in het leven.

We staan om iets wat een Hertenzwam blijkt te zijn. Die groeit op hout en ruikt naar rauwe aardappelen, dat is een makkie om te determineren. We vinden de Asgrauwe koraalzwam en de Rechte koraalzwam, smaak peperachtig scherp, geur zoetig. De cursisten stoppen Rodekoolzwammetjes in de basten van bomen om de excursieleiding te foppen. Martin probeert het antwoord te vinden op de vraag waarom een Fopzwam een Fopzwam wordt genoemd. Iemand leest voor uit zijn paddenstoelengids. 'De Nevelzwam is eetbaar na afkoken en weggooien van het kooknat'. Maar laat hem toch maar liever staan, want juist bij jonge exemplaren treden nog wel eens maag- of darmklachten op.

Op een zijpaadje vinden we de wasplaten: het Vuurzwammetje, het Sneeuwzwammetje en de Hygrocybe vitellina, precies op de zelfde plek als de jaren ervoor. Bovendien het mooie Gele knotszwammetje. Gert Jan nodigt ons uit: 'Proef de Gewone zwavelkop eens. Die is erg bitter. Wanneer proef je tegenwoordig nog iets dat bitter is? Zelfs spruitjes doen dat niet meer'. Het is ondertussen hard gaan regenen. Vrolijke paraplu's kleuren De Braak. De groep is uiteengevallen in subgroepjes.

Gert Jan probeert de mensen te verzamelen, maar ze luisteren niet, het is een ongedisciplineerd zootje. De een talmt bij de Kostgangersboleet, de ander raakt maar niet uitgekeken op de Porcelainzwam, weer een ander probeert de Gele amaniet op de foto te krijgen. Bovenal moet alles op de foto. Je kunt geen paddenstoel bekijken, want er hangt altijd wel iemand overheen om hem op de foto te krijgen. Tenslotte weet Gert Jan zijn slotpraatje te houden en de boekenbonnen uit te delen en dan gaan we uiteen.

Op de wandeling terug blijkt iemand een Heksenboleet in haar mandje te hebben. Helaas is Ben al naar huis, want die kan zo genieten van het aansnijden van deze paddenstoel. Het snijvlak kleurt binnen seconden blauwzwart. Het is een klein wonder. Gert Jan laat het zien. En ja: hij verkleurt. Een smakelijke paddenstoel, ongeschikt om te drogen.

Braak

De regen komt nu met bakken naar beneden. Ik stuw mijn elektrische fiets naar ongekende snelheden om zo snel mogelijk bij de kachel aan te schuiven. Op de Westerhavenmarkt is alle verkeer nu stilgelegd wegens de 4 mijl. De organisatie heeft gratis 20.000 poncho's uitgedeeld. De Keniaan Vincent Yator is de winnaar geworden van de 25ste editie van de 4 Mijl van Groningen, in 17 minuten en 6 seconden, ongeveer dezelfde tijd die ik

nodig heb om thuis te komen.

Bijeenkomst 13 oktober 2011

We doen de wandeling van afgelopen zondag in De Braak nog eens over aan de hand van de foto's van een van de deelnemers. We hebben zondag zeven *Russula*-soorten gezien. We worden voorzien van een *Russula* tabel: smaak, kleur sporen, hoedkleur. Voor onze opvoeding, zodat we in een mycologisch gesprek de eer van het IVN hoog kunnen houden.

We vernemen nog enkele paddenstoelenanekdotes. Wist u dat de Honingzwam licht geeft? In de oorlog lazen soldaten de krant bij het licht van het mycelium van de Honingzwam, wordt beweerd. En wat is de betekenis van Judasoor? De zwam lijkt op een oor, maar in de Wikipedia vind ik het: 'De naam wordt wel verklaard uit de overlevering dat [Judas Iskariot](#) zich aan een [vlier](#) had opgehangen nadat hij [Jezus](#) verraden had. De vlier is de favoriete gastheer van het Judasoor.'

Ben heeft zijn soep van de Harde populierboleet alweer thuis in de vriezer gelaten. We zullen het dus nooit weten hoe lekker die is. Hij illustreert zijn recept stap voor stap met foto's. Het plukken, snijden, drogen. 1 dagje drogen op een tuinstoel in de zon. Voor 4 personen heb je 15 g gedroogde populierboleten nodig. Die moet je weken in een halve liter heet water. 4 uien glazig aan bakken. De hele zwik in een keukenmachine gooien en pureren. Dan wordt het een stevige soep, maar je kunt hem natuurlijk aanlengen. Van 750 gram verse paddenstoelen krijg je 50 gram gedroogde.

We bekijken de paddenstoelen op de tafels.

We hebben geleerd om aan alles te proeven, voelen en te ruiken. Dat doen we dus ook met de gedroogde Harde populierboleet van Ben. We vinden eigenlijk dat die naar vieze sokken ruikt. Ik trek hem aan zijn jasje. Zeg Ben, kom eens ruiken. 'Tja, ik moet zeggen dat ik de reuk nu zelf ook minder vind'. En ik vind het ineens niet meer zo'n teleurstelling dat we zijn soep niet geproefd hebben.

Bij vertrek nemen we afscheid van de receptioniste die nog steeds over haar tijger gebogen zit. Het was weer een mooie cursus.

Tot volgend jaar.

Ana Buren (tekst en foto's)

IVN-programma herfst/winter 2011/2012

Excursie- en cursusprogramma

Excursieprogramma

Woensdag 4 januari 2012: Het Vogeldiner, een nieuwjaarsreceptie Natuurkids: we gaan vogelvoer maken met de restjes van de kerst en het Oud en Nieuw. Zo helpen we de vogels door de winter.

Plaats: Verenigingsgebouw Tuinwijk. Tijd: 14.00 -16.00 uur

Voor opgave en vragen kun je contact opnemen met: Jelka Vale,

Email: natuurkids.groningen@gmail.com of Tel. 050 – 752 9166

Zondag 8 januari: Hoe overleven bomen en struiken de winter.

Een excursie door het Quintusbos in Glimmen.

Vertrek om 14 uur vanaf het parkeerterrein.

Zaterdag 18 feb 2012: Het maken van een Insectenhotel.

Natuurkids: door zelf te knutselen met hout en bamboe gaan we een onderkomen maken voor onder andere metselbijen. Kan in ieders tuin staan of op je balkon.

Plaats: wordt nader bekend gemaakt. Tijd: 14.00 -16.00 uur

Voor opgave en vragen kun je contact opnemen met: Jelka Vale,

Email: natuurkids.groningen@gmail.com of Tel. 050 – 752 9166

Zondag 19 februari: Een winterse speurtocht door Park Groenestein.

Vertrek om 14 uur bij "De uiltjes" aan het eind van de Helperbrink in Helpman.

Zaterdag 24 maart: Voorjaar in het Noorderplantsoen.

Op zoek naar stinsenplanten.

Vertrek om 14 uur bij het restaurant "Jantje zag eens pruimen hangen", halverwege het Noorderplantsoen.

Cursusprogramma

Vogelcursus voor beginners

In het voorjaar van 2012 organiseert de Vogelwerkgroep een cursus vogels voor beginners.

Adressen e.d.

IVN-Afdeling Groningen/Haren

Postbus 1573

9701 BN Groningen

Website: <http://www.ivn-groningenharen.nl/>

e-mail: ivngroningenharen@gmail.nl

Bestuur

Voorzitter: Carlo Ensing (carlo.ensing@home.nl)

Tel.: 06-47871101

Secretaris: Lammert Tiesinga (L.Tiesinga@inter.nl.net)

Tel: 050-3133682

Penningmeester: Peter Driessen (boele02@home.nl)

Tel.: 050-5343781

Leden:

Maaïke Everink, Kees van de Ven, Ernst Flentge, Janneke van Steenis,
Gert Jan Huiskes

Ledenadministratie

Postbus 1573, 9701 BN Groningen.

E-mail: boele02@home.nl (Peter Driessen)

Gironummer 3742937 t.n.v. IVN afd. Groningen/Haren

Contributie/administratie

Leden zijn actief betrokken bij het IVN. Zij betalen per jaar minimaal 17,50 euro, waarvan de afdeling 8,65 euro afdraagt aan het landelijk bureau. Donateurs steunen het IVN en betalen minimaal 10,50 euro per jaar, dat geheel ten goede komt aan de afdeling.

Leden en donateurs ontvangen “Groeningen”, en leden ontvangen tevens het landelijk tijdschrift “Mens en Natuur”.

Leden, die “Mens en Natuur” niet thuis gezonden krijgen, dienen contact op te nemen met de afdelingspenningmeester.

Opgave, verhuizingen, overschrijvingen naar andere afdelingen en opzeggingen (dit laatste alleen voor 1 januari): aan de ledenadministratie van onze afdeling doorgeven. Betalingen geschieden per toegezonden acceptgiro of met internetbankieren.

Indeling werkgroepen en coördinatoren

Vogelwerkgroep

Maaïke Everink

maaike.everink@gmail.com

Plantenwerkgroep

Janneke van Steenis, tel.: 050-5352845 jvansteen@home.nl

Natuur- en Milieuwerkgroep Haren

Ernst Flentge, tel.: 050-5349131

e.w.flentge@freeler.nl

Werkgroep stadsecologie

Lammert Tiesinga, tel.: 050-3133682

L.Tiesinga@inter.nl.net

Werkgroep Natuurkids

Gert Jan Huiskes, tel.: 06-24149856

gertjanhuiskes@online.nl

Boekenverkoop

Claudia Vrieling, tel.: 050-3148314

st.steunfondsnme@home.nl

Werkgroep PR & Communicatie (o.a. redactie Groeningen)

Kees van de Ven, tel.: 050-4063310

ivngroeningen@planet.nl

Kopij voor de Groeningen sturen naar

Postbus 1573, 9701 BN Groningen of ivngroeningen@planet.nl

IVN Consulentschap Groningen

Postbus 1020, 9701 BA Groningen.

Tel: 050-3135933; e-mail: consulentschap.groningen@ivn.nl

Vrijwilligersconsulent: Marit Stokkentreeff

IVN-Landelijk

Postbus 20123, 1000 HC Amsterdam.

Tel: 020-6228115

Website: www.ivn.nl

VOOR EEN ENERGIEZUINIGE INSTALLATIE -
GAAT U NAAR ...

- centrale verwarming
- gas- en waterleiding
- zinkwerk
- luchtverwarming
- elektrische installaties
- warmtepompen
- installatie pv-panelen
- installatie zonnecollectoren

Kieler Bocht 39
9723 JA Groningen
Rijksstraatweg 94
9752 BJ Haren

Lid van
UNETO-VNI

Tel. 050-5344065
Fax 050-5343757
lanting@technonet.nl

NATUURVOEDINGSWINKEL

Tel. 050 - 541 15 15
De Wiershoeck
www.beijum.nl/wiershoeck

Volledig assortiment biologische voeding:

Brood (*ledere ochtend vers*)
Zuivel en kaas
Groente en fruit
Vlees en vleesvervangers
Droogwaren
IJJs

Dipsappen
Dranken
Koek en snoep
Wijnen
Lichaamsverzorging
Schoonmaakmiddelen Etc, etc

Verkooppunt

Groente- & Fruit-abonnement

Op de flats: gelegen aan het (flots)pad door Beijum, richting Zuidwoldo.
Per auto: afslag Beijum-Noord, bereikbaar via Ingang Onnemaheerd, daarna links rechtsaf.
Open: ma: 11.30-18.00 di, v/m vr: 9.00-18.00 do: 9.00-20.00 za: 9.00-17.00 uur
Beijumerweg 20 (naast de schooltuinen).

**Wij bezorgen iedere donderdag aan huis.
Faxnummer (050) 5792097**

Drukwerk

IVN afdeling Groningen/Haren
Postbus 1573
9701 BN Groningen

